

Stranickopolitická práce při zabezpečování a realizaci úkolů bojové a mobilizační pohotovosti u místních vojenských správ

Se zabezpečením vysoké bojové a mobilizační pohotovosti u vojsk, zejména při realizaci úkolů spojených s jejich doplňováním mobilizačními zálohami, úzce souvisí činnost místních vojenských správ (MVS). Rozsah úkolů k zabezpečení bojové a mobilizační pohotovosti (BoMoPo) u MVS proto vyžaduje zaměřit pozornost na rozvoj stranickopolitické práce a propracovanost jejího obsahu v jednotlivých stupních bojové pohotovosti, v závislosti na ty úkoly, které jsou v činnosti rozhodující.

Získané poznatky potvrzují, že úsilí pracovníků MVS směřuje ke komplexnímu zabezpečení úkolů BoMoPo. Tomu napomáhají organizovaná praktická zaměstnání, při kterých se procvičují jednotlivé situace, s cílem zkvalitňovat činnost vykonavatelů. Kladem je, že se postupně v těchto zaměstnáních prosazují politická hlediska, kterými se sleduje rozvíjet, postupně ujasňovat a propracovávat obsah stranickopolitické práce.

Stranickopolitická práce v jednotlivých stupních bojové a mobilizační pohotovosti

Význam politického zabezpečení bojové a mobilizační pohotovosti u MVS je dán závažností a značnou složitostí úkolů, které musí splnit při zabezpečování vojsk jak v době míru, tak zejména při jejich doplňování všemi druhy mobilizačních záloh v době mimořádných opatření.

Stranickopolitický vliv musí proto působit na řadu faktorů, které v sobě činnost MVS zahrnuje.

Jde zejména o požadavek:

— cílevědomého vytváření morálně politického uvědomění všech příslušníků a vykonavatelů,

Nedostatky, které se však v této oblasti u MVS vyskytují, jsou ovlivňovány především tím, že v samotném návrhu předpisu Mob-1-3 jsou úkoly i obsah dokumentace řešeny výlučně pro politické oddělení krajské vojenské správy a jsou nepostačující k rozpracování otázek stranickopolitické práce a politického zabezpečení u okresních vojenských správ podle stanovené struktury plánu. V důsledku toho pak přezívají některé názory, a to jak v obsahu stranickopolitické práce, tak i v rozsahu a obsahu dokumentace, které neodpovídají současným požadavkům nové „Směrnice pro uvádění vojsk a MVS do bojové pohotovosti“.

Cílem tohoto článku proto je zevšeobecnit některé zkušenosti politické správy VVO z obsahu stranickopolitické práce, politického zabezpečení na stupni okresní vojenské správy a obsah dokumentace zpracovávané na tomto stupni v závislosti na nové směrnici pro bojovou pohotovost.

— správného rozmístění a připravenosti kádrů,

— zabezpečení dokonalé připravenosti a sladění činnosti MVS ve všech oblastech a úsecích práce s důrazem na zabezpečení a rychlé doplnění vojsk mobilizačními zálohami,

— osvojení si schopnosti náčelníků a celých štábů MVS veleť a řídit činnost ve složitých podmínkách.

Dosažení těchto požadavků je proto potřebné zabezpečit především svědomitým a odpovědným plněním všech úkolů jednotlivých oddělení MVS v celém průběhu

mírové činnosti jako předpokladu k plnění úkolů v době mimořádných opatření.

Za **stálé bojové pohotovosti** realizovat nutná opatření k plnění úkolů jednotlivými odděleními MVS, zejména v přípravě dostatečných zdrojů k úhradě mobilizační potřeby důstojníků a praporčíků, poddůstojníků a vojáků, k úhradě ztrát i k vytváření nových jednotek v průběhu mimořádných opatření, k plnění úkolů teritoriálního charakteru, v připravenosti příslušníků a všech vykonavatelů MVS. To současně předpokládá zkvalitnit obsah všech zaměstnání, prověřek bojové a mobilizační pohotovosti, i všech zaměstnání s doručovacími aparátami, s pracovníky MNV obvodových i koncových obcí a doručovacími obvody. V obsahu všech zaměstnání více prosazovat politická hlediska a dosáhnout toho, aby kromě odborných závěrů byla vyvozována opatření v obsahu stranickopolitické práce. V tomto směru bude proto potřebné povýšit činnost politického aparátu krajských vojenských správ, ale i stranických organizací na všech stupních na rozhodující formy a metody práce v souladu se závěry 15. zasedání ÚV KSČ. Přitom uplatňovat takové formy a metody práce, které působí na vědomí a myšlení příslušníků i vykonavatelů MVS a které současně napomohou formovat uvědomělý vztah k plnění úkolů, které úzce souvisí s bojovou a mobilizační pohotovostí a připraveností.

Stupeň bojové pohotovosti, který již vyjadřuje bezprostřední změny k ovlivnění činnosti vojsk i MVS, je **zvýšená bojová pohotovost**. Přitom se realizují směrnice stanovené úkoly tak, aby se vytvořily předpoklady k rychlejšímu přechodu do vyšších stupňů.

V obsahu hlavních úkolů stranickopolitické práce u MVS za zvýšené bojové pohotovosti bude potřebné:

- pokračovat v plnění těch opatření a ideově výchovných cílů, které vyplývají z RMNO, Směrnice ministra národní obrany a náčelníka HPS ČSLA pro stranickopolitickou práci v příslušném výcvikovém roce,

- zvláštní důraz položit na soustavné objasňování vývoje mezinárodní situace, odhalování agresivní podstaty a cílů imperialistické politiky,

- diferencováním ideově výchovným působením ovlivňovat vysokou osobní odpovědnost při plnění úkolů zvýšené bojové pohotovosti.

Kromě toho mít v dokumentech (časovým grafu a plánech činnosti) časově i obsahově propracovány tyto úkoly:

První úkol. Jak zkušenosti a poznatky z praktických mobilizačních cvičení spo-

jených s nástupem mobilizačních záloh ukazují, je bezpodmínečně nutná **příprava** všech příslušníků MVS, politických pracovníků, velitelů jednotek, náčelníků mobilizačních pracovišť, doručovacího aparátu a ostatních vykonavatelů k jednotné politické práci mezi zálohami po vyhlášení vyšších stupňů bojové pohotovosti. Dosažení jednotnosti při objasňování situace, příčin povolávání záloh hraje důležitou úlohu, která má svou prioritu v tom, že v podstatné míře se odstraní různé dotazy, které činnost v mobilizačních pracovištích — a to nejen u MVS, ale i u útvarů jen zdržují a pobyt záloh v nich prodlužují. V obsahu stranickopolitických opatření je proto nutné tento úkol zrealizovat v prvním pořadí vzhledem k tomu, že tyto otázky v práci se zálohami tvoří důležitou součást plnění úkolů při zabezpečování včasného doplnění vojsk mobilizačními zálohami.

V přípravě na jednotné řešení politické práce zaujímá zvláštní místo doručovací aparát. Zkušenosti z mobilizačních cvičení, spojených s nástupem záloh, potvrdily využívání doručovacího aparátu nejen k plnění odborných úkolů, tj. k doručování povolávacích rozkazů a dodávacích příkazů, ale i k seznamování uvědomovaných záloh s příčinami jejich povolání do ozbrojených sil (např. „nastupujete na mimořádné vojenské cvičení, jehož délkou trvání OVS nezná“ apod.). Současně soustřeďovat poznatky o náladách a názorech záloh (rodinných příslušníků), odmítnutí převzetí PR, DP, popřípadě získat poznatky o vážných sociálních, rodinných problémech apod. Těmto úkolům musí být proto podřízen i samotný výběr doručovacího aparátu a jeho obsahová příprava. Současně při všech instruktážích upřesňovat nejen odborné úkoly, ale i uvedená politická opatření, včetně požadavku předávání všech poznatků na MNV koncové obce (doručovací obvody) a cestou MNV obvodových obcí a doručovacích obvodů na skupinu velení a řízení mobilizace MVS, (SKVŘM). Tyto požadavky musí být jasně formulovány v pokynech pro doručovatele a v pokynech pro činnost MNV koncových, obvodových obcí a doručovacích obvodů.

Druhý úkol, který je potřebné plánovat v činnosti velitelů jednotek, politických pracovníků a náčelníků MVS, je znalost politické situace ve štábech, v jednotkách i na teritoriu okresu (obvodu), kraje. Poznatky využívat k přijetí vlastních opatření, k informaci politického oddělení a Rady obrany okresu.

Třetí úkol, který v dokumentaci časově propracovat, je požadované seznamování

příslušníků s vývojem vojenskopolitické a mezinárodní situace.

Čtvrtým úkolem bude časově stanovit navázání a udržování činnosti s příslušným územním orgánem strany k zabezpečení vzájemné informovanosti o situaci a přijatých opatřeních.

Pátým úkolem bude členská schůze ZO KSČ. Tento úkol předpokládá, aby byl časově zahrnut v časovém grafu a v plánech činnosti. Cílem této členské schůze bude zhodnotit činnost komunistů v průběhu zvýšené bojové pohotovosti a upřesnit činnost zejména v obsahu práce se zálohami po vyhlášení vyšších stupňů.

Tyto úkoly tvoří základ rozvoje stranickopolitické práce v průběhu zvýšené bojové pohotovosti a současně vytvářejí i předpoklady po další období.

V obsahu hlavních úkolů stranickopolitické práce po vyhlášení některého z vyšších stupňů bojové pohotovosti, soustředíme pozornost na:

— Další plnění obsahu Směrnice pro stranickopolitickou práci, přičemž důraz položíme na objasňování mezinárodní a vnitropolitické situace, příčin a charakteru možné války. **Složitost těchto úkolů je nutné vidět v tom, že je budeme realizovat za situace, kdy část příslušníků bude mimo stálé velitelské stanoviště. To vyžaduje zvlášť promyslet způsob seznamování příslušníků na odloučených pracovištích.**

— Diferencované působení na příslušníky u strážních jednotek štábů MVS a mobilizačních pracovišť.

— Rozvinutí cílevědomé práce se stranickým a funkcionářským aktivem a jeho

prostřednictvím ovlivňovat plnění úkolů s důrazem na rozhodující úseky činnosti.

K zabezpečení úkolů za vyšších stupňů bojové pohotovosti, jestliže nepředcházelo vyhlášení nižšího stupně, časově i obsahově plánovat a realizovat všechny úkoly tak, jak jsou rozvedeny za zvýšené bojové pohotovosti. Kromě těchto dále ještě zahrnout:

Šestý úkol — nepřetržitě analyzovat ideové diverzní působení nepřátelské propagandy a operativně přijímat opatření proti jejímu vlivu.

Sedmý úkol, který zahrnuje požadavky na soustředění všech poznatků o náladách, názorech příslušníků štábů, jednotek, uvědomovaných záloh a obyvatelstva na vzniklou situaci. K tomu plně využít doručovacího aparátu, všech MNV koncových i obvodových obcí, doručovacích obvodů a mobilizačních pracovišť MVS. Poznátky po soustředění zpracovat a předat na SKVŘM kraje. Proto je potřebné, aby tyto požadavky byly součástí informačního systému.

Za nejvyššího stupně bojové pohotovosti členská schůze ZO KSČ u MVS sleduje kromě jiného i včlenění komunistů provozní čety a ORS do ZO KSČ, zhodnocení realizace úkolů a stanovení požadavků na práci komunistů v dalším průběhu mimořádných opatření. Kromě toho zabezpečit ustavující besedy stranických skupin v provozní četě a v ORS. Členskou schůzi ZO KSČ je možné plánovat v době za 24 h od jednotně stanoveného času vzhledem k tomu, že rozhodující úlohy budou splněny.

Obsah stranickopolitické práce v průběhu mobilizace a její zásady

Politická příprava mobilizace je dlouhodobý mírový proces. Cílem je dosáhnout vysokého morálně politického stavu příslušníků MVS, všech vykonavatelů, doručovacího aparátu a záloh k včasnému a úplnému zmobilizování vojsk.

Obsah stranickopolitické práce v průběhu mobilizace je určen rozsahem mobilizačního úkolu MVS, vzniklou mezinárodní a vnitropolitickou situací, morálně politickým stavem příslušníků MVS a nastupujícími zálohami, rozsahem a způsoby vedení rozkladné propagandy nepříteli a bezprostřední situací v prostorech činnosti MVS.

Politická práce se svým obsahem zaměřuje především na ta místa, kde se předpokládají v průběhu mobilizace největší potíže a kde nepředvídaně vzniknou nedostatky, které narušují průběh mobilizace. Politická práce musí reagovat na vzniklou situa-

ci, nálady a názory příslušníků i záloh. Formy politické práce se zálohami volit podle délky jejich pobytu v mobilizačních pracovištích. Jednou z hlavních zásad politické práce bude neponechávat zálohy v nečinnosti a bez politického vlivu. Zvláště naléhavé se ukazuje promyslet obsah politické práce v záloze náčelníka OVS a ve vytvářených zálohách organických praporů (oddílů) hlavních druhů vojsk. To pochopitelně dále vyžaduje vytvořit i potřebné materiální předpoklady, jako je stravování, odpočinek a vhodná zaměstnání.

V politickém zabezpečení jde o souhrn opatření náčelníků, politického aparátu a stranických organizací, pracovaných v mobilizačních dokumentech. Obsah a zaměření těchto opatření musí být v souladu s odborným řešením otázek soudobé mobilizace, jinak se stanou formální.

ními. Jde o opatření připravovaná v míru a realizovaná v průběhu mobilizace. O to je však příprava opatření politického charakteru složitější vzhledem k tomu, že není možné ani při mobilizačních cvičeních spojených s nástupem záloh ani při jiných druhých zaměstnání s mobilizační problematikou vytvořit atmosféru, ve které by mobilizace probíhala a která by jednání příslušníků MVS, ale i záloh a všeho obyvatelstva ovlivňovala. Přesto můžeme mnohé úkoly i opatření stanovit a tyto vytvořit i předpoklady k plnění těch úkolů, které nám ze zvláštnosti situace vyplynou.

Za první to budou opatření k rychlému a organizovanému doplnění vojsk mobilizačními zálohami. To předpokládá mít všestranně připravený veškerý doručovací aparát, mobilizační pracoviště, celý řídicí systém a správně propracovaný informační systém.

Za druhé opatření k zabezpečení soustavného vyhodnocování morálně politického stavu jak vlastních příslušníků, tak i záloh a obyvatelstva na teritoriu okresu z hlediska, jak tento bude ovlivňovat plnění úkolů MVS.

Za třetí opatření proti vlivu nepřátelské propagandy tím, že zabezpečíme včasné seznamování všech příslušníků s mezinárodní a vnitropolitickou situací a záměry nepřátelské propagandy.

Za čtvrté opatření k zabezpečení vytvoření jednotek (útvárů) MVS, záloh a organických praporů (oddílů) k úhradě ztrát s důrazem na rozvinutí stranicko-politické práce a všech stranicko-politických opatření.

V čl. 184 návrhu předpisu Mob-1-3 je stanoveno, že za politické zabezpečení mobilizace odpovídají náčelníci MVS. Z toho tedy bezprostředně vyplývají úkoly při řešení těchto otázek. Hlavní úkoly a opatření politického zabezpečení určuje náčelník ve svém rozhodnutí.

V této části stanoví:

- opatření politické práce v jednotlivých stupních bojové a mobilizační pohotovosti s důrazem, kam zaměřit hlavní pozornost,

- obsah a zaměření přípravy příslušníků MVS, vykonavatelů, doručovacího aparátu v průběhu platnosti mobilizačního plánu a v jednotlivých stupních bojové a mobilizační pohotovosti,

- odpovědnost za realizaci úkolů politického zabezpečení v mobilizačních pracovištích, v záloze náčelníka MVS, ve vytvářených organických jednotkách, včetně zpracování pokynů pro jejich činnost,

- požadavky informačního systému politického charakteru,

- zabezpečení součinnosti s územním orgánem strany,

- způsob seznamování se situací v jednotlivých stupních bojové a mobilizační pohotovosti a konání členské schůze stranické organizace.

Takto propracovanou částí rozhodnutí se docílí jednotný a závazný postup jak při zpracování obsahu politické práce, tak i při samotné realizaci stanovených opatření. Důležitou úlohu v tomto směru musí sehrát i politické oddělení krajské (městské) vojenské správy, které v příloze nařízení (upřesnění) mobilizačních plánů stanoví hlavní úkoly stranicko-politické práce, které je nutné realizovat u podřízených MVS, útvarů (jednotek), v jednotlivých stupních bojové a mobilizační pohotovosti.

Důležitým předpokladem je ujasnění i propracování úkolů a opatření politické práce, včetně způsobu realizace v jednotlivých mobilizačních pracovištích.

Všechny úkoly a opatření politické práce je potřebné konkrétně zapracovat do pracovních plánů, do směrnic pro činnost a v pokynech vykonavatelů k zajištění jejich realizace. Zvláštní pozornost je nutné věnovat všestranně propracovanému informačnímu systému, kterým zabezpečit získávání poznatků o plnění úkolů MVS, včetně poznatků politického charakteru.

V politické práci mezi zálohami v jednotlivých mobilizačních pracovištích musí sehrát hlavní úlohu příslušníci MVS, kteří nejlépe znají stanovený úkol, podmínky, způsob i termín jeho splnění.

Politickou práci v průchodišti realizuje náčelník a povolaný schopný politický pracovník, pro kterého propracovat výstižné pokyny a v nich řešit:

- ustanovení do funkce a podřízenost,
- úkoly po nástupu na pracoviště (příprava k plnění úkolů),

- způsob a formy politické práce mezi zálohami,

- úkoly ve spolupráci s náčelníkem, jako je seznamování s mezinárodní, vnitropolitickou situací a příčinami povolání záloh; reagování na nesprávné náklady, názory, tyto podchylovat a informovat náčelníka o všech okolnostech, které narušují činnost; využití zásad sociálního zabezpečení rodin k seznámení důstojníků a praporčíků, poddůstojníků a vojnů povolaných do ozbrojených sil (pokud bude čas). Úkoly a čas k předávání poznatků na SKVRM.

Obdobně je nutné řešit politickou práci i v záloze náčelníka MVS. Avšak vzhle-

dem k tomu, že celá záloha je rozdělována do několika skupin, bude značně obtížné, aby tyto úkoly realizoval jen náčelník zálohy a ZVP současně ve všech skupinách. Poznatky ukazují, že k zabezpečení trvalého působení i k zabezpečení vhodných zaměstnání v jednotlivých skupinách bude výhodné určovat velitele a propagandisty v těchto skupinách. K politické práci využít nastoupených politických pracovníků v záloze, povolání k úhradě za nenastoupení, pro které zpracovat samostatné pokyny, zhruba s obsahem jako v průchodisti. Navíc v těchto skupinách je možné organizovat samostatný odposlech relací zpráv rozhlasu, podrobněji seznamovat se zásadami sociálního zabezpečení rodin, využití přehledů tisku apod. ZVP v této záloze společně s náčelníkem budou usměrňovat a řídit činnost propagandistů, soustřeďovat poznatky a ve stanovené době informovat SKVRM. Těmto úkolům musí odpovídat i obsah pokynů pro tohoto ZVP.

Politickou práci v zálohách organických praporů (oddílů) hlavních druhů vojsk řeší důstojníci, odpovědní za zmobilizování těchto jednotek s využitím předurčených velitelů a politických pracovníků. Pro zabezpečení úkolů politické práce a činnost ZVP se zpracují obdobné pokyny jako v záloze náčelníka MVS. Kromě těchto úkolů je nutné zahrnout i požadavky na vytvoření ZO KŠČ tak, aby do stanovené doby pohotovosti těchto jednotek pracovaly stranické organizace, včetně zavedení stranické evidence. To předpokládá vybrat komunisty v těchto jednotkách do výborů ZO KŠČ, připravit návrh programu a stanovit dobu ustavující schůze. V průběhu realizace úkolů k vytvoření těchto jednotek se řeší evidenční podchytení komunistů a ZVP s navrženým výbořem obsahově připraví ustavující schůzi ZO KŠČ.

V části „Politické zabezpečení“ zpracují a uloží:

Závěrem je potřebné zvýraznit, že prosazování politických aspektů má svou prioritu proto, že v činnosti MVS v míru i za mimořádných opatření převládá bezprostřední práce s lidmi. Plnění kteréhokoli úkolu z obsahového hlediska je nejen odborným, ale současně i náročným politickým úkolem. To nutně vyžaduje v každodenní práci důsledné realizovat závěry 15. zasedání ÚV KŠČ.

Z toho je zřejmé, že v činnosti MVS, všech příslušníků a vykonavatelů, důležité místo při plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti má stranickopolitická práce, která má napomáhat jejich včasnému splnění. To současně předpokládá, že těmto úkolům bude věnována soustavná pozornost, zejména při ujasňování obsahu a opatření, vycházející z konkrétních úkolů a podmínek jejich realizace.

Požadavky dalšího zkvalitnění bojové a mobilizační pohotovosti vyžadují, aby byly v popředí politických úkolů. Zvláště vystupují politická hlediska, která musí být uplatňována ve všech činnostech, a to nejen pokud se týče oblasti bojové a mobilizační pohotovosti, ale i ve všech zaměstnáních organizovaných u MVS.

1. Plán rozvinutí stranické organizace, který zahrnuje úkoly včlenění komunistů provozní jednotky a ORS do ZO KŠČ na členské schůzi, vytvoření stranických skupin (DO KŠČ) podle počtu komunistů v těchto jednotkách po ustavujících besedách, zavedení stranické evidence (jmenový seznam, ne členské karty) a hlášení na PO KVS o stranické struktuře a počtech komunistů.

2. Pokyny pro distribuci tisku, v kterých propracovat:

a) činnost pracovníka při zabezpečování úkolů distribuce tisku;

— doba a místo převzetí tisku na okresním poštovním úřadě (v míru doňovořeno),

— úkoly rozdělení a přípravy tisku podle stanovených počtů pro jednotlivé útvary a zařízení,

— doba převzetí tisku jednotlivými útvary,

— způsob uvědomění útvarů (zařízení) k odběru tisku při narušení stanovené doby odběru;

b) zásady:

— jaké druhy tisku a časově kdy budou vycházet,

— stanovená norma (počty výtisků na 100 vojáků);

c) rozdělování s uvedením konkrétních počtů jednotlivých druhů tisku pro:

— útvary a zařízení, které odejdou z teritoria MVS,

— útvary a zařízení, které na teritoriu MVS setrvávají.

Ostatní dokumenty jako jsou Směrnice pro likvidaci stranických písemností není potřebné zpracovávat jako mobilizační dokument vzhledem k tomu, že tyto úkoly řeší stanovené zásady pro evidenci a administrativu. Obdobně není nutné zpracovávat zúčtovací listy na odběr politického osvětového materiálu proto, že tento je již v míru vydán a jiné druhy nebudou dodávány.